

Lidia Maria Jedlińska

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie

Artykuł zamieszczony na platformie edukacji dorosłych [EPALE \(2015\)](#)

WIRTUALNY UNIWERSYTET III WIEKU – nowatorska metoda uczenie się osób dorosłych z małych miejscowości i terenów wiejskich

Ostatnie kilkanaście lat to czas szybkiego rozwoju nowych technologii. Ich rola w systemie integracji obywateli jest nie do przecenienia. To przy ich udziale następuje szybki przepływ informacji, która stanowi źródło wiedzy przyczyniającej się do kreowania rzeczywistości. Od poziomu naszych umiejętności i wiedzy zależy możliwość naszego uczestnictwa w procesie kreowania przestrzeni na każdym poziomie. Temu celowi powinno służyć tworzenie realnej sieci przepływu lokalnej informacji, pomysłów czy poglądów przy wykorzystaniu sieci wirtualnych, komputera, programów i umiejętności.

Do grup społecznych wymagających szczególnych działań zapobiegających wykluczeniu cyfrowemu należą osoby słabo wykształcone, starsze, bezrobotne, pozostające w trudnej sytuacji materialnej lub społecznej czy też osoby niepełnosprawne. Są to także członkowie mniejszości etnicznych, imigranci oraz mieszkańcy wsi lub regionów, w których brak jest infrastruktury pozwalającej na dostęp do Internetu. **Pogłębia się zjawisko "cyfrowego wykluczenia"** - ludzie bez dostępu do Internetu zostają w tyle. Coraz częściej jednak, nawet gdy mają do niego dostęp (ponad 40% seniorów), brakuje im umiejętności, nie umieją z niego korzystać.

Ciekawą inicjatywą, rozwijaną na bazie integracji społecznej, jest **tworzenie klas Wirtualnego Uniwersytetu III Wieku**. Oferta aktywizująco-edukacyjna skierowana została do starszych osób mieszkających w małych miejscowościach, których mieszkańcy mają utrudniony dostęp do stacjonarnych UTW, klubów seniora, bibliotek, domów kultury. Wykorzystując nowe technologie, promuje się ideę uczenia się przez całe życie.

Pomysł tego typu działań zrodził się w Towarzystwie AMICUS (<http://www.wirtualnyutw.pl> ([link is external](#))) – prężnie działającej organizacji pozarządowej tworzącej platformę porozumienia dla wszelkich inicjatyw społecznych. Grupę pilotażową tworzy pięć „wirtualnych klas” powstałych we wsiach i małych miasteczkach na Mazowszu (Prażmów, Teresin, Celestynów, Słupno, Błonie).

Do tego zespołu – jako pierwsza miejscowość w Małopolsce – w 2015 r. dołączyły Bibice.

Zasada działania jest taka, że członkowie poszczególnych „wirtualnych klas” ze sobą współpracują, uczestniczą w wirtualnych wykładach prowadzonych metodą webinaryjną, biorą udział w komputerowych grach i zabawach (quizy i questy). Aktywność słuchaczy jest tym większa, im większa jest ich znajomość Internetu.

Każdy z partnerów – dotychczasowe pięć klas i nowa klasa z Bibic - w dowolny sposób angażuje swoich członków do uczestnictwa w WUTW.

Podstawą działania „bibickiej klasy” jest integracja lokalnej społeczności poprzez nabycie przez osoby starsze umiejętności komputerowych, które umożliwiają między innymi praktyczne wykorzystanie zdalnych technologii do poszerzania własnej wiedzy, lepszej wzajemnej komunikacji, organizacji spotkań. Zajęcia prowadzą młodzi ludzie z Grupy Nieformalnej „Pod prąd”, którzy na kontynuację tegorocznych działań otrzymali dofinansowanie w ramach programu FIO Małopolska Lokalnie.

Program szkoleń oparty jest o:

1. Stacjonarne kursy komputerowe dla seniorów, prowadzone w małych grupach (6-8 osób), podczas których uczestnikom przybliżane są zarówno podstawy korzystania z komputera, jak i narzędzia bardziej zaawansowane (Facebook, tworzenie prezentacji multimedialnych, cyfrowa archiwizacja materiałów i zdjęć, sposoby korzystania z wirtualnych wykładów). Zajęcia odbywają się w sali komputerowej Domu Ludowego w Bibicach.
2. Otwarte comiesięczne tematyczne webinaria organizowane przez Towarzystwo AMICUS, których celem jest dotarcie z wiedzą do osób nie mobilnych, inicjowanie dyskusji, oswajanie z nowymi technologiami. Spotkania odbywają się w wyposażonej w odpowiedni sprzęt sali katechetycznej Parafii w Bibicach (grupy ok.8-10 osób).
3. Przygotowanie uczestników spotkań do samodzielnego poprowadzenia wykładu w Wirtualnym Uniwersytecie (zebranie informacji, zdjęć, poprowadzenie wykładu dla innych klas). Podczas otwartych spotkań efekty szkoleń prezentowane są również lokalnej społeczności. Wydaje się, że jest to szczególnie ważna inicjatywa mająca na celu rozwijanie wolontariatu związanego z promowaniem dziedzictwa kulturowego regionu (w roku 2016 Bibice będą obchodzić Jubileusz 850-lecia).
4. Rozwijanie umiejętności korzystania z informacji zamieszczanych na utworzonym na Facebooku profilu Uniwersytetu III Wieku w Bibicach (<https://www.facebook.com/wirtualnyutw.bibice/> (link is external))

Wirtualne UTW są dowodem na to, że nowe technologie to nie tylko domena młodych osób. Celem prowadzonych działań jest stworzenie odpowiednich warunków włączających starszych mieszkańców w życie wspólnoty, jaką jest lokalna społeczność poprzez rozwijanie ich kompetencji społecznych i obywatelskich oraz cyfrowych.

Omawiane przedsięwzięcie jest także bardzo cenne z uwagi na pozyskanie przez młodą kadrę prowadzącą szkolenia nowych, bardzo potrzebnych w aktualnej sytuacji doświadczeń, które mogą być i będą wykorzystywane w kolejnych działaniach na rzecz lokalnych społeczności. Młodzi ludzie włączający się w prowadzenie zajęć zdobywają nowe kompetencje miękkie tak potrzebne na rynku pracy (umiejętność pracy w różnym wiekowo zespole, pisanie wniosków o dofinansowanie, itp.). Jest to tym bardziej cenne, że zainteresowanie udziałem w zajęciach oraz zgłaszana przez ich uczestników chęć kontynuacji, wyraźnie wskazują na potrzebę rozwijania tego typu inicjatyw.

dr Lidia Maria Jedlińska - główny specjalista ds. integracji społecznej w Dziale Edukacji, Nauki i Badań Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie, koordynator projektów krajowych i międzynarodowych koncentrujących się na problematyce przeciwdziałania wykluczeniu

społecznemu i cyfrowemu (pomysłodawca Programu „[Szkoła @ktywnego Seniora-S@S](#)”); organizator warsztatów, seminariów, konferencji z zakresu edukacji obywatelskiej; promotor współpracy międzypokoleniowej, ambasador EPALE i LABIB